

Hrvatski	Definicija	Engleski	Njemački
Anomalija rasta	simptom štete na deblu kao što je deficit debljinskog prirasta, ulegnuća, zadebljanja i slično		Wuchsanomalien
Arborikultura	znanstvena i stručna disciplina koja se bavi sadnjom, njegom i kultiviranjem drveća i drvenaste vegetacije u urbanim sredinama . Obuhvaća sve mjere koje se poduzimaju na i oko stabla s ciljem sprječavanja malformacija i očuvanja vitaliteta	Arboriculture; tree care	Baumpflege
Arborikulturni instrumenati	U užem smislu dijagnostički instrumenti – uređaji za mjerenje određenih svojstava drva na temelju kojih se prosuđuje stanje stabla na lom i/ili izvalu i predlažu arborikulturni zahvati	Diagnostic instruments	
Arborist <i>Njegovatelj stabla</i>	osoba sa znanjem i vještinama iz područja sadnje, njege i kultiviranja drveća i drvenaste vegetacije	Arborist	Baumpfleger
Batrljak <i>Štrljak</i>	dio grane ili debla koji je ostao na stablu nakon orezivanja izvan ovratnika, loma ili sušenja grane ili debla	stub	Stummel
Baza krošnje	donji, najniži dio krošnje koji je najbliži deblu	crown base	Kronenansatz/ Kronenbasis
Bijela trulež	proces razgradnje drva kod kojeg gljiva razgrađuje primarno lignin (delignifikacija) ili lignin, celulozu i hemicelulozu istovremeno (simultana bijela trulež)	white rot	Weißfäule
Bjelika	drvo koje stvara kambija prema unutrašnjosti debla ili grana. Služi za provođenje vode i hranjiva, kao i pohranjivanju rezervnih tvari	Sapwood	Splintholz
Centralna trulež	trulež koja se javlja u središnjem dijelu debla, grane ili korijena	heartrot	Kernfäule/ Nasskern

Čišćenje krošnje	Tehnika orezivanja stabla pri kojoj se iz krošnje uklanjaju grane koje su mrtve, umiruće, zaražene, ukrštene, viseće, slabo srasle ili slabog rasta. Također uključuje uklanjanje stranih objekata i penjačica	Crown cleaning	
Debalce	glavne, najdeblje grane koje idu od <u>debla</u> i temelj su krošnje		Stämmling
Deblo	glavna os stabla od korijenovog vrata do <u>krošnje</u> . Predstavlja glavni strukturni element <u>stabla</u> (uz <u>korijen</u> i <u>krošnju</u>) koji podupire krošnju i izravno je povezan sa korijenom	stem trunk bole	Stamm
Dijagnostika sigurnosti od loma	primjena instrumenata i metoda kojima se procjenjuje koliko je stablo sigurno od loma (<u>rezistograf</u> , <u>fraktometar</u> , zvučni tomograf, elastometar, inklinometar itd.)	Fracture Diagnosis of Trees	Diagnose der Bruchsicherheit
Djelomična redukcija krošnje	<u>Tehnika orezivanja stabla</u> koja se provodi kada dijelovi <u>krošnje</u> smetaju zgradama i ostaloj infrastrukturi ili kada se grade nove zgrade u blizini stabla.		
Drvo	čvrsta vlaknasta tvar od koje su sačinjena debela i grane drveća i grmlja između kore i srčike. Sekundarno tkivo drveća kojeg stvara <u>kambij</u>	Wood	Holz
EHT metoda	<u>Metoda prosudbe opasnih stabala</u> koja uključuje procjenu tri indeksa (vjerojatost loma dijela stabala, veličinu tog dijela, učestalost korištenja lokacije) na temelju kojih se procjenjuje rizik od loma ili izvale stabla.	Evaluation of Hazard Trees	
Estetsko orezivanje	<u>Tehnika orezivanja stabala</u> koja uključuje: <u>orezivanje u glavu</u> (<u>šubarenje</u>), <u>špalir</u> i <u>topijari</u>		

Fino korijenje	korijenje promjera od 0,1-0,5 cm čija je funkcija upijanje vode i hranjivih tvari	fine roots	Feinwurzel
Floem <i>lika</i>	jednogodišnji provodni sistem koji provodi produkte fotosinteze prema meristemskim tkivima ili dijelovima biljke koji su zaduženi za skladištenje	phloem	Bast; Phloem
Fraktometar	<u>Arborikulturni instrument</u> za mjerenje čvrstoće na savijanje i tlačne čvrstoće kod svježeg drva. Radi mjerenja potrebno uz pomoć prirasnog svrdla uzeti iz stabla izvrtke promjera 5 mm	Fractometer	
<i>Gljive truležnice</i> Truležnice	Gljive specijalizirane na razgradnju sastavnih dijelova drva. Postoji <u>bijela, smeđa i mokra trulež</u>.	Decaying fungi	Fäulepilze
Granjanje krošnje	vertikalni i radijalni raspored grana na stablu (u krošnji)	ramification	Verzweigung
Gumozna tekлина	sluzava tekućina koju izlučuje stablo, a naseljavaju ga gljive i bakterije zbog čega postaje gumozne konzistencije	Slime flux	Schleimfluss
Habitus stabla	Vanjski izgled stabla	Tree habitus	
Izbojak, grančica	grančica izrasla iz vršnog (terminalnog) ili postranog (lateralnog) pupa	twig	Trieb
List	Primarni, fotosintetski organ biljke koji je spojen na <u>izbojak</u> sa peteljkom	Leaf	

Liko floem	jednogodišnji provodni sistem koji provodi produkte fotosinteze prema meristemskim tkivima ili dijelovima biljke koji su zaduženi za skladištenje	phloem	Bast; Phloem
Kalus	ново, nepravilno formirano staničje na rubovima <u>rana</u>	Callus	Kallus
Kalusiranje	zarastanje <u>rane</u> , stvaranje tkiva oko rane čime se odvaja postojeće oštećeno drvo od naknadno formiranog lignificiranog drva	callus growth	Kalusbildung
Kambij	stanice stabla koje dijeljenjem stvaraju <u>drvo</u> . Nalazi se između <u>bijelike</u> i <u>floema</u>	Cambium	Kambium
Katastar drveća	popis drveća s njegovim podacima u nekom području. Služi za gospodarenje, kontrolu i njegu drveća, a sadržava osnovne podatke o vrsti, visini, opsegu debla, stanja krošnje i korijena te dokumentaciji o intervalima kontrole drveća	register of trees	Baumkataster
Kodominantno deblo	<u>debla</u> koja su približno jednaka po veličini i značenju	codominant stem	Gleichrangiger Stamm
Kompartimentalizacija	prirodni obrambeni proces kod kojeg stablo koristi postojeće i stvara nove stanice koje služe kao fizičke i kemijske prepreke za sprječavanje širenja patogena i truleži	compartimentalisation	Kompartimentierung, Abschottung
Kompenzacijski rast	sposobnost drveća da izjednači statički slabe dijelove kroz jače debljinsko prirašćivanje na i oko oštećenja	Compensation growth	Kompensationswachstum
Konstantni teret	teret koji stalno opterećuje sustav sidrenja		Dauerlast
Kontrola drveća	provjera stanja stabla na sigurnost prometa		Baumkontrolle
Korijenov vrat Žilište	mjesto prelaska korijena u deblo	root collar	Stamfuss

Korjenova zavjesa	različiti materijali (plastični, metalni, tkaninasti) koji su vertikalno ugrađeni u tlo s ciljem zaštite korjena i usmjerivanjem njegova rasta prema dolje	root barrier	Wurzelvorhang
Krošnja Krošnja stabla	dio <u>stabla</u> iznad debla, koja se sastoji od grana i grančica na kojima raste lišće ili iglice.	crown	Krone
Ljetni lom	Lom zelenih i zdravih grana u periodu suše i vrućine radi popuštanja turgora		Sommerbruch
Malč	materijal organskog ili anorganskog porijekla koji koristimo za poboljšanje izgleda, kontrolu korova, konzervaciju vode, kontrolu erozije, poboljšanje strukture tla, zaštitu tla od hladnoće i pregrijavanja, održavanje čistoće pješačke staze i dr.	Mulch	
Metode prosudbe opasnih stabala	Služe arboristima kao pomoć prilikom procjene rizika od loma ili izvale stabla. Konceptijski razlikuju u dvije glavne skupine: Vizualne metode (VTA metoda, EHT metoda itd) i Statički integrirane metode (SIA metoda, SIM metoda itd)	Methods for hazardous tree assessment, tree risk assessment methods	
Mokra trulež	trulež koja se javlja u anaerobnim uvjetima, pri čemu gljiva razgrađuje stjenke stanica	soft rot	Moderfäule
Mrtvo drvo	neživo drvo na stablu ili na tlu	deadwood	Totholz
Njega krošnje	orezivanje pri čemu se odstranjuje mrtvo, bolesno, slomljeno drvo i prekržižene grane. Služe za pravovremeno sprječavanja malformacija. Obavlja se u finijim dijelovima krošnje tj. na slabijim granama	Crown pruning	Kronenpflege

Njega starih i zaštićenih stabala <i>Orezivanje starih i zaštićenih stabala</i>	<u>Tehnika orezivanja stabala</u> koja se primjenjuju kada zbog nevremena, bolesti, odumiranja ili nestručnih zahvata dođe do narušavanja njihove prirodne forme i strukture		
Njegovatelj stabala <i>Arborist</i>	osoba sa znanjem i vještinama iz područja arborikulture koja se bavi njegom drveća	Tree worker	Baumpfleger
Oblikovanje svijetlog profila <i>Orezivanje zbog prometne sigurnosti</i>	zahvat njege krošnje prilikom kojeg se orezivanje provodi s ciljem održavanja sigurnosti na prometnim koridorima (profil pješački koridor: 2,20m, kolnički profil: 4,50m)*	crown lifting	Lichtraumprofilschnitt
Oblikovno orezivanje Oblikovni rez	mjera orezivanja kod mladih stabala sa ciljem postizanja odgovarajućeg oblika krošnja kao i postizanja predvidljive funkcije stabla	formative pruning	Erziehungsschnitt
Obrada rane	postupak nakon ozljeđivanja stabla sa ciljem pospješivanja kalusiranja i zatvaranja rane. Izvodi se uklanjanjem mrtve kore i drva i oblikovanjem kružnog ili eliptičnog oblika rane	wound treatment	Wundbehandlung
Opasna stablo	Svako stablo koje je strukturno nesigurno čiji lom može uzrokovati ozljeđenje ljudi ili oštećenje imovine ukoliko dio stabla ili cijelo stablo padne. Stablo se može smatrati opasnim ukoliko ometa rutinske aktivnosti (npr. grana stabla koja ometa pregled vozačima ili korijenje koji izdiže pločnik).	Hazard tree, hazardous tree,	
Orezivanje četinjača	Većina četinjača podnosi samo lagano orezivanje. Ukoliko se orezuju četinjače to je najčešće radi kontrole gustoće grana, oblikovanja mladih stabala i održavanja željene veličine starih stabala	Conifer pruning	

Orezivanje korijenja	Izvodi se: 1. prilikom presađnje stabla s ciljem stvaranja većeg broja upijajućeg korijenja u korijenovom busenu; 2. prilikom izvođenja građevinskih radova proces rezidbe (sječe) korijena do predviđene linije iskopa; 3. uklanjanje oštećenog bolesnog i natrulog korijenja prije sadnje biljaka golog korijena	Root pruning	Schnitt von Baumwurzeln
Orezivanje krošnje	uklanjanje biljnih djelova (izbojaka, grana, pupova, cvjetova i plodova) iz krošnje stabla korištenjem prihvaćenih <u>tehnika</u> (metoda) za postizanje odgovarajućeg cilja	crown pruning	Kronenschnitt
Orezivanje palmi	<u>Tehnika orezivanja stabala</u> koja uključuje redovito uklanjanje odumrlih, odumirućih, oštećenih i starih listova. Zbog sigurnosnih razloga, ponekad je potrebno uklanjati cvjetove i plodove	Palm pruning	
Orezivanje stabala	uklanjanje biljnih djelova (izbojaka, grana, korijena, pupova, cvjetova i plodova) korištenjem prihvaćenih <u>tehnika</u> (metoda) za postizanje odgovarajućeg cilja	pruning	Baumschnitt
Orezivanje svjetlosnog profila	Mjere orezivanja krošnje kojima se održava <u>svjetlosni profil</u>	Crown lifting	Kronensicherungsschnitt
Ovratnik grane	spoj tkiva debla i grane sa ili bez tipičnog zadebljanja grane	branch collar	Astkragen
Ovršivanje krošnje	Sveobuhvatno orezivanje i odstranjivanje većeg dijela krošnje bez vođenja računa o habitusu i fiziologiji stabla (ne smatra se stručnim!)	Topping	Kappung
Ožiljak	uspješno sanirana, kalusirana, ozljeda na deblu nastala prilikom djelovanja okolišnih i/ili antropogenih utjecaja	scar	Narbe

Pazuh <i>Spoj grane</i>	predstavlja mjesto spoja grane i debla ili grane i grane	branch attachment	Astbindung
Plodište gljiva <i>Plodno tijelo gljiva</i>	mjesto gdje se razvijaju stanice za generativno razmnožavanje gljive. Po njegovoj građi i izgledu determiniramo vrstu gljive.	fungal fruiting bodies	Pilzfruchtkörper
Plodno tijelo gljiva <i>Plodište gljiva</i>	mjesto gdje se razvijaju stanice za generativno razmnožavanje gljive, svojom građom i izgledom služi za determinaciju vrsta	fungal fruiting bodies	Pilzfruchtkörper
Premazivanje rane	Postupak kod kojeg se po izvršenoj obradi rana premazuje zaštitnim sredstvom.	wound dressing	Wundverschlussmittel
Prepreke za korijen	za spriječavanje oštećenja nogostupa koriste se prepreke od plastike, bakra i bio-prepreke. Postavljaju se 1 m od debla. Navedeni materijali smanjuju ali ne onemogućuju rast korijena	Root barrier	
Pridanak	Donji, najširi dio debla	buttress	
Redukcija krošnje Prikraćivanje krošnje	<u>Tehnika orezivanja stabla</u> (metoda orezivanja) pri kojoj se smanjuje veličina krošnje (visina i širina) sa rezom u predjelu jačih i jakih grana. Pri tome prikraćena krošnja treba što manje odstupati od tipičnog <u>habitusa</u> dotične vrste	crown reduction	Kroneneinkürzung
Princip prirodnog orezivanja	Rez prema principu prirodnog orezivanja se radi u blizini pupa, iznad mjesta račvanja grana (na granici debla i grane – izvan <u>ovratnika grane</u>) ili na mjestu početka račvanja grana.	Natural target pruning	
Promjer <i>Prsni promjer</i>	promjer debla na visini od 1,3 m tzv. <u>prsnoj visini</u>	stem diameter	Stammdurchmesser

Prorjeđivanje krošnje	Tehnika orezivanja stabla pri kojoj se uklanjaju manji dijelovi sekundarnih grana i malih živih grana diljem krošnje sa ciljem dobivanja bolje strukture krošnje.	crown thinning	Kronen auslichtungsschnitt
Provodnica	snažna uspravna grana koja se nastavlja na deblo i iz koje se razvijaju postrane grane	leader	Leittrieb
Prozračivanje tla	postupak obrade tla oko stabla sa ciljem postizanja boljeg vodo zračnog režima	Soil aeration	Bodenbelüftung
Prsna visina	Visina od 1,3 m od tla na kojoj se mjeri promjer tzv. prsni promjer	stem diameter height	Stammdurchmesser höhe
PSDS	preostala snaga držeće stijenke	Residual wall strenght	Restwandstärke
Rezistograf	Arborikulturni instrument koji mjeri količinu energije potrebnu za prodiranje igle instrumenta u unutrašnjost stabla . Služi za procjenu opasnosti od loma pojedinog dijela stabla.	resistograph	resistograph
Rakaste tvorevine	tvorevine nepravilno formiranog tkiva na deblu ili granama drveća	burr; tumor	Wucherungen/(Tumore, Krebse)
Rana	otvoreno oštećenje tkiva kore i/ili drva	wound	Wunde
Rasadnik	posebno uređena površina zemljišta na kojoj se kroz sustav tehnološko-tehničkih postupaka proizvode sadnice za odgovarajuću privrednu granu (šumarstvo, pejzažnu arhitekturu, voćarstvo i dr.)	Tree nursery	Baumschule
Rašlja	Mjesto na kojem se deblo ili grana djeli u više grana. Postoji oblik U-rašlji i V-rašlji .	fork	Zwiesel; Gabelung
Reakcijsko drvo	drvo formirano s nagnutim ili nakrivim deblom ili na nižoj ili višljnoj strani grane kao sredstvo za odupiranje efektu gravitacije	Reaction wood	

Redovite kontrole	kontrola drveća na sigurnost prometa u utvrđenim intervalima od strane stručno osposobljene osobe (<u>arborista</u>)	Regular control	Regelkontrolle
Rez	mjesto odstranjivanja dijela stabla u svrhu njege; postupak pri orezivanju stabla koji se izvodi ručnom ili motornom pilom	trimming, cut	Schnitt
Rezistograf	uređaj kojim se bušenjem i mjerenjem otpora prodiranja igle instrumenta u drvo određuje statička stabilnost stabala	Resistograph	Resistograph
Rez njege	zahvat pri orezivanju s ciljem njege krošnje	pruning cut	Pflegeschnitt
Rez u glavu <i>Orezivanje u glavu</i> <i>Šubarenje</i>	Višestruki (svake 1- 3 godine), višegodišnji rez grana na istom mjestu, zbog čega se formira kalusno tkivo-glava iz kojeg izviru izbojci	pollarding/ topping	Kappung
Sidrenje krošnje <i>Osiguranje krošnje</i>	Stabilizacija krošnje međusobnim povezivanjem dijelova radi smanjivanja opasnosti od loma	cable bracing/cabeling	Kronensicherung
Sidrenje sadnica	Postupak osiguranja stabilnosti novoposađenim sadnicama. Može se izvesti nadzemno i podzemno. Kod nadzemnog sidrenja (najčešće) sadnica se sidri vezanjem sponom za odgovarajući kolac, dok se kod podzemnog sidrenja korjenov busen veže upotrebom užadi i sidrišta(klinovi).	Tree staking	
Sigurnosno orezivanje krošnje	ekstremno orezivanje krošnje bez obzira na habitus. Provodi se kao hitna mjera na drveću sa lošom prognozom stabilnosti, u svrhu osiguravanja <u>sigurnosti prometa</u>.	Crown reduction	Kroneneinkurzung
Sigurnost prometa Syn.prometna sigurnost	Mjere njege sa ciljem uspostavljanja prometne sigurnosti pri čemu cijelo stablo ili njegovi djelovi ne predstavljaju predvidljivu opasnost za funkcioniranje		Verkehrssicherheit

	prometa.		
Smeđa trulež	proces razgradnje drva kod kojeg gljiva razgrađuje primarno celulozu i hemicelulozu	brown rot	Braunfäule
Smoljenje	Lučenje guste tekućine- smole. Obično na mjestu rana ili radi loših stanišnih uvjeta	resin bleeding	Harzfluss
Sonični tomograf Syn. zvučni tomograf	<u>Arborikulturni instrument</u> koji mjeri brzinu prolaska zvuka kroz stablo i na osnovu mjerenja daje prikaz mehanički oslabljenih područja. Služi za <u>dijagnostiku sigurnosti od loma</u> .	Sonic tomograph	
Spoj grane <i>Pazuh</i>	predstavlja mjesto spoja grane i debla ili grane i grane	branch attachment	Astbindung
Stablo	višegodišnja biljka koja se sastoji iz korijena, vidljivog debla i grana, koje čine <u>krošnju stabla</u>	Tree	Baum
Statika stabla	sigurnost debla na lomove ili izvale	Tree static	Baumstatik
Svjetlosni profil	prostor u krošnji koji se orezivanjem oslobađa za slobodan prolaz nogostupom ili kolnikom	Crown lifting	Lichtraumprofil
Špalir	Metoda estetskog orezivanja koja se koristi za zaklanjanje zidova i žičanih ograda. Špalir definira formalne vrtove ili se pak sadi u uskim prolazima u parkovima i ulicama.	Espalier	
Šteta na stablu/drveću	negativne promjene drveća nastale biološkim ili mehaničkim čimbenicima	Damage on tree	Schaden am Baum
Šupljina	veća, dubeca rana na deblu ili granama drveća	cavity	Höhlung
Tehnike orezivanja stabla	Uključuje: <u>oblikovno orezivanje</u> , <u>oblikovanje svijetlog profila</u> , <u>čišćenje krošnje</u> , <u>prorjeđivanje krošnje</u> , <u>redukcija krošnje</u> , <u>djelomična redukcija krošnje</u> , <u>njega starih i zaštićenih stabala</u> , <u>estetsko orezivanje</u> , <u>orezivanje</u>	Pruning technique	

	četinjača i orezivanje palmi		
Teret loma	Teret koji neki dio stabla maksimalno može podnijeti do loma		Bruchlast
Topijari <i>Oblikovana stabla</i>	pojedinačna stabla, grmovi i živice oblikovani orezivanjem u strogo željeni oblik	Topiary	Formschnittgärtnerei
Trulež	proces razgradnje drva od strane gljiva (truležnice). Postoji bijela, smeđa i mokra trulež	Decay ;rot ; decomposition	Fäule; Fäulnis
Truležnice <i>Gljive truležnice</i>	Gljive specijalizirane na razgradnju sastavnih dijelova drva.	Decaying fungi	Fäulepilze
U -rašlje	nosive rašlje za razliku od "V" rašlji	U fork	U Zwiesel
Ulegnuće	Neopskrbjeno tkivo, na preprekama gdje dolazi do smanjenog strujanja sokova, koji s vremenom dovode do smanjenog debljinskog prirasta		Einwallung/ Versorgungschaten
V -rašlje	opasne rašlje za razliku od "U" rašlji	V fork	V Zwiesel
Vađenje panjeva	odnosi se na vađenje panjeva do dubine od 70cm ukoliko se planira zamjenska sadnja	root/stump removal	Stubbenrodung
Vitalitet	Životna snaga nekog organizma. Određena je čimbenicima genetike i okoline. Odražava se u zdravstvenom stanju, rast i strukturi krošnje, mogućnostima adaptacije na stanišne uvjete, otpornosti na bolesti	Vitality	Vitalitat
VTA metoda	Vizualna metoda kojom se procjenjuju strukturna oštećenja na temelju vanjskog izgleda stabla i posljedično stabilnost stabla.	Visual tree assessment	

Završni rez	Zadnji rez koji radimo prilikom uklanjanja grane <u>principom prirodnog orezivanja</u> . Završni rez radimo kada je smanjivanjem težine grane na stablu ostao <u>štrljak</u> koji se tada uklanja.	Final cutt	
Žilište Syn korijenov vrat	mjesto prelaska korijena u deblo	Root collar	